

Groeien én bloeien **met** **impact**

Krinkels MVO-verslag 2024-2025

Ons pand in Breda is duurzaam gebouwd met zonnepanelen in een groene omgeving.

Krinkels & maatschappelijk verantwoord ondernemen

In dit verslag lees je welke stappen we van 1 mei 2024 tot 30 april 2025 gezet hebben. En wat onze ambities zijn voor de toekomst.

Met dank aan alle collega's, opdrachtgevers en partners die dit samen met ons mogelijk maakten.

Iedereen maakt op zijn eigen manier maatschappelijke impact. Maar als bedrijf – en zeker als landelijk opererende groenaannemer – kun je nog veel meer betekenen. Die verantwoordelijkheid voelen we bij Krinkels. En die nemen we ook. Vooroplopen in maatschappelijk verantwoord ondernemen past bij wie we zijn. Pionieren zit in ons DNA.

Door de jaren heen is Krinkels gegroeid in omvang, ambitie én maatschappelijke bewustwording. Dankzij een stabiele organisatie en een betrokken aandeelhouder kunnen we MVO echt integreren in alles wat we doen. We baseren ons daarbij op vier pijlers: leer en groei, veiligheid en gezondheid, duurzaamheid en innovatie, en markt en maatschappij. Deze vormen de ruggengraat van onze aanpak in projecten én als werkgever.

In een krappe arbeidsmarkt moet je investeren in het binden en boeien van collega's. Daarom werven we actief nieuwe aanpakkers, begeleiden we ze met zorg en blijven we inzetten op groei en ontwikkeling. We kijken kritisch naar hoe we werken: zo duurzaam en veilig mogelijk. En we kiezen voor opdrachten die bij ons passen. Alleen zo maken we ons vak toekomstbestendig.

Niet iedere stap is eenvoudig of vanzelfsprekend. Daarom is open communicatie, binnen en buiten ons bedrijf, onmisbaar. Zo houden we samen het grotere doel voor ogen: bouwen aan een toekomstbestendige, leefbare buitenruimte.

Robert Emons
algemeen directeur

Krinkels in het kort	5
1. Leer en groei	6
Facts & figures	8
Stigas en duurzame inzetbaarheid	10
Aanpakker in beeld	13
Beter Buitendagen	14
2. Veiligheid en gezondheid	16
Facts & figures	18
EcoVadis voor Urenco	20
Aanpakker in beeld	23
Groeikrachtssessies	24
3. Duurzaamheid en innovatie	26
Facts & figures	28
Bevriezing van invasieve exoten	30
Aanpakker in beeld	33
Verduurzamen met NL Greenlabel	34
HVO100 en duurzame veegborstel	36
4. Markt en maatschappij	38
Facts & figures	40
Ecologisch beheer voor ProRail	42
Aanpakker in beeld	45
Doe Dag en Plantenactie	46
Toekomst en ambitie	48

 392
medewerkers

-60%
doel: vóór 2030
vermindering
CO₂ uitstoot

9

vestigingen

 13
werklocaties

Nationaal sterk door **lokale** **aanpakkers**

Krinkels werkt samen aan een groene buitenruimte voor nu en later. Dat doen we met vakkennis, liefde voor het vak en de daad bij het woord. Proactief, toekomstgericht en altijd dichtbij. Met 392 vaste medewerkers en een netwerk van lokale partners is Krinkels groot genoeg om complexe projecten aan te pakken en klein genoeg om écht betrokken te blijven.

 4.238
geplante bomen

56
laadpalen

Leer en groei

Ruimte voor
groei, **kracht**
uit **vakmensen**

Bij Krinkels geloven we dat collega's het beste tot hun recht komen als zij zelfstandig kunnen werken en met liefde voor het vak. Als werkgever stimuleren we daarom talentontwikkeling, werkplezier en veiligheid.

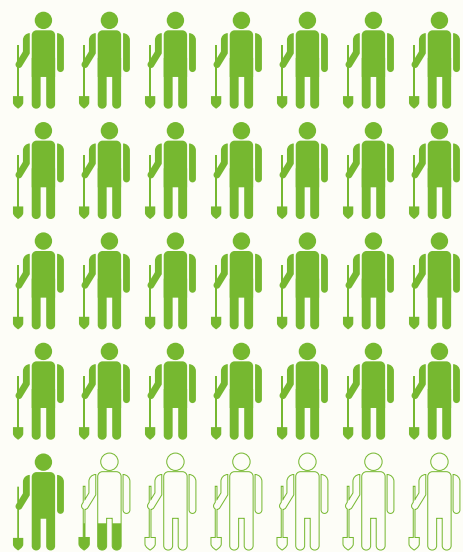
Leer en groei gaat over zelf regie nemen, leren in de praktijk, meebewegen met veranderingen in de sector én werk maken van wat je energie geeft. We moedigen onze aanpakkers aan om ideeën te delen, behoeften uit te spreken en vragen te stellen. Zo bouwen we aan vakkennis en verbinding. En zorgen we voor een toekomstbestendige werkomgeving.

We volgen de ontwikkeling van collega's op verschillende manieren. Allereerst met strategisch personeelsbeleid waarin we vooruitkijken naar benodigde kennis en vaardigheden. Daarnaast door gesprekken te voeren in alle lagen van de organisatie. Dat doen we samen met externe partners als Stigas. Je leest er meer over in het interview met veiligheidskundige Peter Bredius. En we nemen je mee naar buiten, waar onze vestigingen tijdens de Beter Buitendagen nieuw materieel leren kennen en werken aan teambuilding.

Opleidingskosten

Het percentage van de loonsom dat we investeren in de groei van onze collega's, via interne en externe opleidingen en cursussen.

8,46%
€ 1.482.846,-

Cumulatieve ervaring

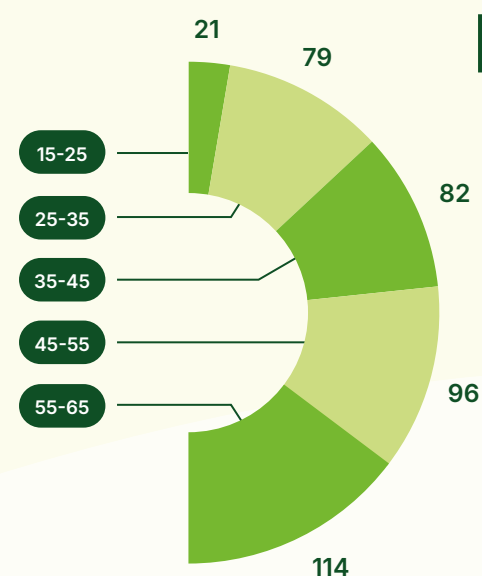
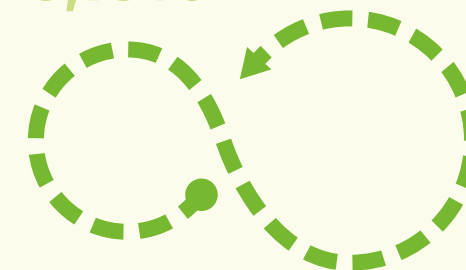
Het totaal aantal jaren werkervaring van al onze collega's bij Krinkels, samen goed voor 2.922 jaar ervaring.

 = 100 jaar

Diversiteit & kansen

Het aantal collega's dat via Social Return een kans kreeg op werk bij of via Krinkels.

6,10%

Leeftijdopbouw medewerkers

Hoe onze 392 medewerkers verdeeld zijn over de verschillende leeftijdsgroepen.

Blijven doen waar je van houdt

Een interview met Peter Bredius van Stigas

Leer en groei klinkt mooi op papier, maar hoe maak je het waar in de dagelijkse praktijk? En hoe weet je of de acties die je onderneemt effect hebben? Hiervoor is kennis van de werkvloer nodig, inzicht in wat collega's drijft en de kunst om een vertaalslag te maken naar concrete acties. Dat kun je als organisatie alleen doen, of je schakelt de hulp in van een externe partij die de groensector van binnenuit kent. Bij Krinkels vervult Peter Bredius, veiligheidskundige bij Stigas, die rol al meer dan 25 jaar.

Advies vanuit het hart van de sector

Stigas is een kennisinstituut voor de agrarische- en groensector. Ze heeft daarmee een wettelijke rol bij het toetsen van risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E). Maar Stigas doet meer. De kracht van deze externe partner ligt bij de brede ondersteuning rondom de regelgeving. In tegenstelling tot landelijke arbodiensten komt hun expertise van binnenuit de sector.

"We staan niet de ene dag in een kapperszaak en de volgende bij een hovenier. Met onze sectorspecifieke kennis houden we de stand van de techniek goed in de gaten. Denk aan de opkomst van de accutechniek destijds. Met medewerkers

→ "Krinkels ziet groei in veilig en gezond werken als een dynamisch proces."

bespreken we dan wat dat betekent voor hun werk. Dat gaat over arbeidsomstandigheden: hoe werk je veilig, gezond én met plezier? We stemmen onze aanpak af op wie er voor ons zit: of dat nou een starter op kantoor is of een maaimachinist met twintig jaar ervaring."

Meer dan aan de regels voldoen

Iedere organisatie is verplicht een RI&E op te stellen. Maar hoe je daar invulling aan geeft, maakt het verschil. De wettelijke verplichting werd zo het startpunt voor een samenwerking met Stigas, met per vestiging een eigen RI&E – op maat en met meer betrokkenheid.

"Krinkels ziet groei in veilig en gezond werken als een dynamisch proces. Het gaat niet alleen om het volgen van de regels. Er zijn maar weinig bedrijven in de sector die zoveel investeren in preventie, training, opleiding en werkplekonderzoek. Daardoor heb ik met Krinkels bijna maandelijks contact, terwijl ik andere bedrijven soms maar eens in de twee jaar bezoek."

Gedachtengoed moet leven op de vloer

Medewerkers leren door te doen én door ervaringen te delen. Stigas ondersteunt

dat met advisering en workshops die aansluiten bij de dagelijkse praktijk. Van presentaties over veiligheid en gedrag tot een workshop over werkhoudingen in de cabine en het opstellen van risicoanalyses voor bijvoorbeeld het maaien langs vangrails.

"Beleid werkt pas als het tot leven komt op de werkvloer. Meer dan regels, gaat het over gedrag. En daarvoor moet je in gesprek. De Veiligheidsladder laat zien dat dat werkt: Krinkels behaalde trede vier door veiligheid écht onderdeel te maken van het dagelijks doen en denken. Datzelfde zien we terug in de groeikrachtsessies waarbij we in dialoog gaan over de vraag: hoe zorgen we dat collega's duurzaam inzetbaar blijven?"

Het belang van sectorbreed samenwerken

"Waar Krinkels met name in gegroeid is, is dat veilig en gezond werken nu echt

in de DNA-structuur zit. Vroeger was er extern iemand die dat begeleidde, vooral voor de certificaten. Nu hebben ze drie interne specialisten die zich bezighouden met preventie."

Als hoger veiligheidskundige met specialisatie in groen, grond en infra zit Peter aan tafel met sociale partners en brancheverenigingen om landelijke afspraken te maken. Daar zag Esther Lammertink, KAM-manager bij Krinkels, een kans. Want, stel dat een collega van Krinkels morgen overstapt naar een andere organisatie of andersom, waarom zou hij daar dan andere normen en waarden aantreffen op het gebied van veiligheid?

"Esther is zó bij dit vraagstuk betrokken dat ze met het initiatief kwam om een groepje te vormen met branchegenoten. We komen nu ieder kwartaal bijeen. Daarnaast werkt ze ook mee aan de landelijke Arbocatalogus voor hoveniers-bedrijven," vertelt Peter enthousiast.

Liefde voor buiten zijn

In zijn coördinerende rol komt Peter minder op de vestigingen, maar één keer per jaar is hij er een hele dag om preventie-medewerkers op te leiden. "Ik leer ze onder andere hoe de Arbowet in elkaar zit. En hoe je als preventiemedewerker de opgedane kennis op de werkvloer verspreidt. Het opleiden van preventie-medewerkers is wettelijk verplicht. Elk jaar nieuwe medewerkers die training aanbieden? Dat is dus echt eigen invulling. Mooi dat zoveel collega's die kans krijgen bij Krinkels."

→ **"Wat me blijft trekken in deze sector zijn de doeners met liefde voor buiten zijn."**

En is Peter na vijftientig jaar niet toe aan iets anders? "Wat mij blijft trekken in deze sector zijn de doeners met liefde voor het buiten zijn," zegt de veiligheidskundige die na al die jaren nog altijd zichtbaar geraakt is door de inzet van 'zijn' mensen. "Ze staan dag in, dag uit buiten, omdat ze van het vak houden. Het is toch vroeg beginnen en ondanks de vele hulpmiddelen is het echt fysieke arbeid. En ze staan er ook als het ijskoud is hè! Ik blijf me graag inzetten om de arbeidsomstandigheden van deze vakmensen te optimaliseren."

Aanpakker in beeld

Armando Loche
Groenmedewerker bij Krinkels

"Ik ga graag met de jongens op pad. We zijn allemaal hele verschillende karakters in de bus en op karwei. Samen klaren we de klus."

Buiten leer je beter

Nieuwe machines testen, houtsculpturen maken met een kettingzaag, ervaringen uitwisselen en afsluiten met een barbecue: de Beter Buitendagen zitten vol actie. Een dag voor alle vakmensen die buiten werken. Om beter en veiliger te werken, maar vooral ook met trots en plezier.

Groei zit in het doen

De Beter Buitendagen zijn er voor collega's in de uitvoering. Voor doeners in het groen, op de machine of langs de weg. Wat ooit begon als een manier om de kwaliteit van het werk te verbeteren, is inmiddels ook een dag van teambuilding. Want leren doe je het best samen, midden in het werkveld. Op het programma staan praktische sessies: van werkhouding en ergonomie tot het afstellen van een bosmaaier. In 2024 vonden edities plaats in Zuidwolde, Heerlen, Alkmaar en Nagele.

Machines en materieel

De vestigingen organiseren de dag zelf, soms samen met een locatie in de buurt. Ideeën komen van collega's uit het veld: machines en materieel staan dus centraal. Leveranciers zijn aanwezig met hun nieuwste apparatuur. Ze laten zien hoe het werkt en wat we eraan hebben in de praktijk. Van werktuigdragers tot maaiermen: alles wordt getest.

Van collega tot collega

Ook Krinkels-collega's delen hun kennis, bijvoorbeeld over verkeersmaatregelen of natuurvriendelijk werken. Soms sluiten grotere thema's aan, zoals de samenwerking met NL Greenlabel: wat betekent dat voor het werk in het veld? In Heerlen werden ook opdrachtgevers uitgenodigd.

Samen maken we het werk

De Beter Buitendag vraagt heel wat voorbereiding, maar levert veel op. Het is een dag om stil te staan bij het werk, kennis te delen en trots te zijn op wat we samen maken. Zoals Mitchel Viljeer zo mooi zei in Nagele: "Iedere functie is belangrijk, want samen maken we het werk."

Veiligheid en gezondheid

Bewust veilig werken, begint bij contact

Bij Krinkels werken we samen bewust veilig en gezond. We hebben oog voor de omgeving waarin onze aanpakkers werken, voor wat ze nodig hebben om hun werk goed te doen, en voor elkaar. We realiseren ons dat veel collega's buiten werken en dat die omgeving niet altijd vanzelfsprekend veilig is.

De ruimte voelen om iets aan te kaarten, is nodig om fysieke veiligheid te verbeteren. Daarom investeren we vooral in contact. Bijvoorbeeld in de vorm van groeikrachtsessies. We stimuleren collega's om elkaar aan te spreken op onveilige situaties. Ook in onze veiligheidsfilm maken we stevige beloftes. Daarmee leggen we de lat hoog en zeggen we dat we elkaar daaraan mogen houden.

In het verbeteren van veiligheid trekken we samen op met opdrachtgevers, brancheleden en andere partners. Dat begint bij elkaar leren kennen, spanningen durven bespreken en gezamenlijke doelen vastleggen. Zo lees je in het interview met Daan van Schijndel over onze samenwerking met Urenco, een organisatie waar veiligheid op topniveau moet worden geborgd en waar EcoVadis helpt om die inspanningen inzichtelijk te maken.

Veiligheid personeel

De IF (Injury frequency), is het aantal ongevallen met verzuim per miljoen gewerkte uren.

2024

13

Met verzuim

60

Zonder verzuim

112

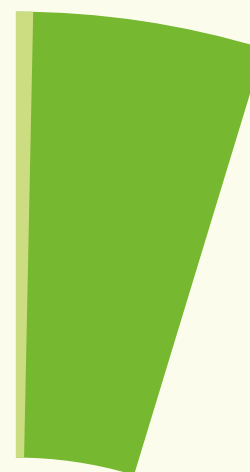
Bijna ongevallen

Type ongevallen

Een overzicht van gemelde ongevallen per type.

Ziekte & verzuim

Het totale verzuimpercentage, met daarbij het aandeel van verzuim dat korter duurde dan 7 dagen.

7,16%

Totaal verzuim

0,56%

Kort verzuim < 7 dagen

PBM's besteding

Het bedrag dat we in 2024 besteedden aan persoonlijke beschermingsmiddelen en werkkleding.

€332.988

Alweer een certificaat?

Een interview met Daan van Schijndel, manager Duurzaamheid en Innovatie bij Krinkels

Een veilige en gezonde werkomgeving stopt niet bij de poort. Keuzes die je maakt in de keten beïnvloeden hoe duurzaam, sociaal en veilig je werkt. Dat ziet ook opdrachtgever Urenco. Het internationale bedrijf wil MVO stevig verankeren in alle lagen van de organisatie – dus ook bij leveranciers. Daarom vraagt zij Krinkels om zich te laten beoordelen via EcoVadis: een internationaal erkend meetinstrument voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Maar wat is nou de toegevoegde waarde van wéér een certificaat? We vroegen het Daan van Schijndel.

Een MVO-scan in de breedste zin

“EcoVadis is één platform dat opdrachtgevers kunnen gebruiken om duurzaamheid te borgen bij leveranciers,” legt Daan uit. Als manager Duurzaamheid en Innovatie zoekt hij voortdurend naar manieren om MVO-thema's praktisch en meetbaar te maken. “Zo zijn er nog wel een paar systemen,” vervolgt hij. “Denk aan B Corp of FPAL. EcoVadis is in feite een MVO-scan in de breedste zin.”

De beoordeling draait om vier thema's: milieu, arbeid en mensenrechten, ethiek en duurzame inkoop. Bedrijven vullen een uitgebreide vragenlijst in en leveren bewijspakketten aan zoals beleid, instructies

→ “Dit MVO-systeem wordt wel vaker gebruikt in een complexe, risicogevoelige context.”

en rapportages. Die worden beoordeeld en gescoord op een schaal van 0 tot 100, met drempels voor brons, zilver, goud en platinum.

Uraniumverrijking: geen alledaagse business

Voor Krinkels kwam EcoVadis op tafel via Urenco waar het al sinds 2016 het onderhoud verzorgt van het fabrieksterrein in Twente. Urenco produceert verrijkt uranium voor kerncentrales over de hele wereld en is daarmee een belangrijke speler in de internationale nucleaire energie.

“Urenco had ook voor de veiligheidsladder kunnen kiezen,” merkt Daan op, terugblikkend op de start van de samenwerking. “Maar toen wij daar begonnen, bestond die nog niet. EcoVadis was een logische keuze. Internationaal erkend, Engelstalig. En ja, uraniumverrijking is geen alledaagse business. Dan wil je dat veiligheid gewoon goed geregeld is.”

Volgens hem wordt dit MVO-meetsysteem wel vaker gevraagd in een complexe, risicogevoelige context. “Bijvoorbeeld in ons eerste NS-contract voor landelijke gladheidsbestrijding op alle stationslocaties in Nederland. Daar gold EcoVadis ook als eis.”

MVO-ambities reiken verder dan de organisatie

De samenwerking met Urenco raakt meer dan veiligheid alleen. Ook op andere maatschappelijke thema's vinden de partijen elkaar. In 2022 stelde het bedrijf een groot grasland naast hun terrein beschikbaar voor de aanleg van een voedselbos. Een educatief project dat biodiversiteit, klimaatadaptatie en kennisdeling met elkaar verbindt.

“Twee jaar na het planten van de eerste boom is de biodiversiteit zichtbaar toegenomen. Insecten keren terug en er zijn al meerdere oogsten geweest,” vertelt Daan met een glimlach. “Het laat zien wat er mogelijk is als je duurzaamheid samen draagt.”

Wat EcoVadis Krinkels brengt

Voor Krinkels betekent deelname aan EcoVadis erkenning voor het werk dat al gedaan is op het gebied van MVO.

Tegelijk biedt het systeem ook scherpste: waar scoor je goed en waar kun je nog verbeteren?

"EcoVadis geeft een compleet beeld van duurzaamheidsprestaties én kansen. Het kijkt ook naar sociale thema's of governance-aspecten die minder tastbaar zijn, maar wel belangrijk." Volgens Daan is dat waarom Urenco ervoor kiest. "Het is meer dan een verantwoordingsinstrument. Eerder een aanjager die je scherp houdt. Als je ergens lager scoort, wil je daar automatisch iets mee doen."

Binnen Krinkels werkt de score vooral bevestigend. "EcoVadis is stevig qua aantoonbaarheid, maar we kunnen het soepel invullen. Intern hebben we al veel op orde. En dat geldt niet alleen voor Hengelo. De beoordeling gaat over het overkoepelende beleid. Over welke veiligheidsinstructies we neerleggen als organisatie," waar hij trots aan toevoegt. "We zijn al hard op weg naar goud. Hoe gaaf is dat?"

→ "Het is meer dan een verantwoordingsinstrument. Eerder een aanjager die je scherp houdt."

B Corp als volgende stap?

FIRA, FPAL, EcoVadis... je ziet soms door de bomen het bos niet meer. Daan herkent dat gevoel. "Ik snap de keuze van Urenco heel goed. EcoVadis is internationaal erkend en past bij de schaal waarop zij opereren," licht hij toe. "Maar zelf werk ik ook graag met een systeem dat in het Nederlands beschikbaar is, en dichterbij onze sector staat. Zoals de MVO-Prestatieladder."

Wat Daan betreft staat voorop dat het behalen van een certificaat nooit moet voelen als een verplicht vinkje. Het moet iets opleveren voor de organisatie vanuit intrinsieke motivatie. "Daar letten we bij elke keuze op. Geen klant vraagt ons om de MVO-prestatieladder Niveau 4. Toch hebben we hem behouden. In een interne peiling vonden namelijk alle vestigingen unaniem: dit helpt ons vooruit."

En B Corp? Die blijft op de radar. "Er is nog geen groenbedrijf – sterker nog, geen aannemer – die B Corp gecertificeerd is. Dus ja, je kunt je ermee onderscheiden. Maar het moet wel kloppen. Niet omdat het mooi staat, maar omdat je het echt bént. Dat hoort bij onze rol als koploper in MVO binnen de branche."

Aanpakker in beeld

Harrie van Vessem
Werkvoorbereider/
calculator bij Krinkels,
winnaar veiligheidsaward
2024

"Als je stappen wilt maken in veiligheid, moet je mensen echt durven aanspreken. En uitleggen waaróm een situatie onveilig is. Ze vinden me streng maar rechtvaardig."

Vitaliteit, motivatie en werkplezier

Hoe blijf je vitaal en met plezier aan het werk, nu én tot je pensioen? Die vraag staat centraal tijdens de groeikrachtsessies die Krinkels samen met Stigas organiseert op alle vestigingen. In kleine groepen ontstaat anderhalf uur lang een open gesprek over vitaliteit, motivatie en werkplezier.

Waarom kom jij je bed uit?

Aan de hand van 25 prikkelende stellingen én vragen als 'Wat zijn jouw belangrijkste drijfveren?', 'Waar krijg jij energie van?' en 'Waarom kom jij je bed uit en sta je elke ochtend weer op je werk?' verkennen collega's wat hen motiveert en wat zij nodig hebben om goed te blijven functioneren. Want vitale en inzetbare medewerkers zijn bepalend voor wendbaarheid en toekomstbestendigheid van de organisatie.

Een extra ronde

De sessies brengen waardevolle inzichten boven tafel: over fysieke en mentale belasting, communicatie, verbinding en persoonlijk eigenaarschap. Het onderlinge vertrouwen groeit, en sommige vestigingen vragen zelfs om een extra ronde. Na afloop ontvangt elke groep een rapportage, inclusief toelichting van de trainer.

Concrete acties

De kracht zit niet alleen in het gesprek zelf, maar vooral in wat we ermee doen. In nauwe samenwerking tussen HR en KAM vertalen we de opbrengsten naar concrete acties, passend bij de strategische thema's van Krinkels: samenwerken in de keten en eigenaarschap. Zo bouwen we aan duurzame inzetbaarheid én aan onze ambitie om trede 5 op de Veiligheidsladder te behalen.

Duurzaamheid en innovatie

Duurzaamheid is een onderdeel van wie we zijn en hoe we waarde toevoegen. Met duurzaam onderhoud, slimme technologieën en oog voor biodiversiteit zorgen we voor een gezonde omgeving, nu en later.

Wat komt er in de maatschappij op ons af en hoe zorgen we dat we voorloper blijven? Die vragen bepalen onze koers. Onze aanpak kent twee sporen: CO₂-reductie van ons materieel en een bewustwording rond biodiversiteit en klimaatadaptatie. We investeren in elektrificatie, stimuleren het gebruik van HVO100 en werken toe naar emissievrij in 2030. Collega's scholen we in duurzaam werken en we zetten actief in op het vergroten van bewustzijn in de hele keten.

Dat doen we met de inzet van eigen ecologen, schaalbare werkprocessen en maatregelen als omvorming, verruiging, vergroening en hoogwaardig hergebruik. Hoe dat er in de praktijk uitziet lees je in het verhaal over de bevrozing van invasieve exoten en het toepassen van NL Greenlabel.

**Van groene
ambitie, naar
meetbaar effect**

Ecologische projecten

Het aantal projecten waarbij we werken met ecologisch advies of werkprotocollen.

99 projecten

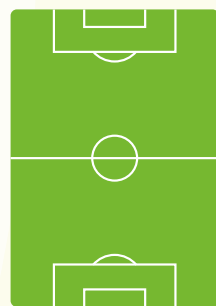
4.238

Aantal
geplante
bomen

Ecologisch maaibeheer

In totaal hebben we 2,3 miljoen m² ecologisch gemaaid, dat is ruim 322 voetbalvelden.

322 x

Grondstoffen & circulariteit

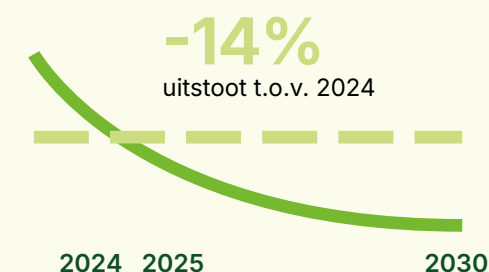
 26,7 miljoen kilo wordt 100% recycled

 90% compostering

 10% pilots duurzame verwerking

Uitstoot & afval

Ons doel: 60% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 2020.

Energiebehoefte productie & faciliteiten

56
93

Het aantal elektrische voertuigen en laadpalen die we in gebruik hebben.

Een pilot in complexe bodem

Een interview met Stefan Rijtslag, uitvoerder bij Krinkels Alkmaar

Invasieve exoten zoals de Japanse duizendknoop woekeren zonder natuurlijke vijanden, verstoren ecosystemen en veroorzaken schade aan infrastructuur. Toch worden ze vaak met halve maatregelen bestreden. Tijdelijk uit het zicht, maar niet structureel opgelost. Voor gemeente Haarlemmermeer begeleidt Stefan Rijtslag, uitvoerder bij Krinkels Alkmaar, een pilot met een innovatieve aanpak: bevriezing van de bodem.

Van getest idee naar praktijkpilot

"Vanuit de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) zijn overheden verplicht om iets te doen tegen exoten zoals de Japanse duizendknoop en reuzenberenklauw," vertelt Stefan. "Als uitvoerder verdiep ik me graag in innovaties die ons werk verbeteren én waarmee we vooruit kunnen denken richting opdrachtgevers." Zo kwam hij in contact met Tibach, een technisch innovatiebureau uit de Achterhoek dat een methode bedacht waarbij door bevriezing van de bodem invasieve exoten volledig verdwijnen terwijl het bodemleven intact blijft.

→ "Bij de duizendknoop hoeft er maar een stekeltje te blijven zitten en hij groeit zo weer terug."

"Als ik iets interessants tegenkom, dan regel ik een bijeenkomst, nodig collega's en de opdrachtgever uit en kijk of we het samen verder kunnen brengen." Dankzij de overtuigende presentatie van Tibach stelde gemeente Haarlemmermeer een pilotlocatie beschikbaar in Nieuw-Vennep. Daarbij was zij bereid een risico te nemen: de bevriezingsmethode werd succesvol getest op vlakke zandgrond. Of het ook in een complexere bodemsituatie werkt, is nog maar de vraag. De pilot moet daar antwoord op geven.

Hoe werkt bestrijding door bevriezing?

De gebruikelijke methode, elektrocutie, pakt niet de volledige wortelstructuur aan. "Bij de duizendknoop hoeft er maar een stekeltje te blijven zitten en het groeit zo weer terug. Bevriezing gaat dieper," legt Stefan uit. Eerst worden de bovengrondse plantdelen verwijderd waarna verticale vrieslansen in de bodem worden geplaatst. Via deze lansen circuleert een milieuvriendelijk koelmiddel van -35 tot -40 graden. Hierdoor koelt de bodem af tot

-10 graden. Het behandelvlak wordt afgedekt met een isolerende box. Doordat de afkoeling geleidelijk verloopt, krijgen insecten de kans om een warmere bestemming te zoeken en blijft de zaadbank behouden. De celstructuur van de Japanse duizendknoop overleeft de kou niet. Bovendien composteert de plant in de bodem. Verplaatsing, afgraving of transport is niet nodig.

Een pilot met een complexe bodem

De pilotlocatie in Nieuw-Vennep ligt vlakbij Schiphol en kent een bodem vol kabels en leidingen. Verticale bevriezing is hier niet mogelijk. Op het beschikbaar gestelde gebied van 35m² wordt daarom bij aanvang van de pilot in oktober 2024 gekozen voor horizontale bevriezing, met beperkte diepgang. "We wisten dat het effect daardoor kleiner kon zijn," geeft Stefan aan. "Dat hebben we nauwkeurig vastgelegd in het

→ "De opgedane kennis, kun je weer delen met de hele keten, van collega tot opdrachtgever."

protocol." Na de eerste ronde bleek de duizendknoop deels terug te keren. De plek wordt daarom aanvullend behandeld met elektrocutie, vier keer per jaar, en de resultaten worden nog een jaar lang gemonitord door Tibach. "De wortels zijn al verzwakt door de kou, dus hopelijk is het voldoende."

Wat levert het op?

De pilot bevestigt wat vooraf werd verwacht: zonder verticale bevriezing is het effect beperkt. Toch vindt Stefan het resultaat waardevol en is hij blij met de ruimte die hij krijgt om te testen. "Je moet durven leren. Dat betekent testen, testen en testen. De opgedane kennis, met of zonder gewenst resultaat, kun je weer delen met de hele keten, van collega tot opdrachtgever."

Stefan hoopt dat collega-uitvoerders zich laten inspireren om pilots op te zetten, en dat opdrachtgevers ruimte blijven geven. "Maak van de nood een deugd. Wij hingen er een spandoek bij met een oproep voor nieuwe collega's. Als je toch langere tijd op één plek staat, kun je net zo goed laten zien waarom. Dat trekt nieuwe groen-medewerkers aan met dezelfde drive naar duurzame methodes."

Voor Stefan is duurzaam werken vanzelfsprekend. "Ik hou van mijn werk. Van buiten zijn, dingen verbeteren. Dan hoort dit er gewoon bij. Het gaat om leefbaarheid, nu en in de toekomst. Als ik zelf langs de A6 rij wil ik daar ook bermgras zien en niet de reuzenberenklauw. Bestrijding daarvan zit misschien niet eens altijd in een aanbesteding, maar vinden wij wel belangrijk om aan te pakken."

Aanpakker in beeld

Alexander van den Bergh
Maaimachinist bij Krinkels

"Met een elektrische maaier werk je zonder uitlaatgassen of herrie. Je hoort de natuur om je heen. En eerlijk? Het is gewoon gaaf om op zo'n machine te zitten."

Op safari in Nieuwegein

Een interview met Theo Kleijer, directievoerder gemeente Nieuwegein

In Nieuwegein werken ze aan een andere blik op groen: meer biodiversiteit, minder conventioneel beheer. Die nieuwe benadering vraagt iets van bewoners – én van de aannemer. De gemeente weet als geen ander hoe belangrijk communicatie is om iedereen mee te krijgen. Daarom investeert het team Natuur in de stad in wandelingen, gesprekken en uitleg en kijkt ze naar instrumenten die het effect van vergroening meetbaar maken – zoals NL Greenlabel.

Op safari in de stad

"Ik ben positief enthousiast in alles wat ik doe. Het gaat erom dat je samen iets realiseert. Dat doe je voor de bewoners en je eigen woonomgeving. Hoe mooi is dat!" Theo heeft een aanstekelijke energie. Samen met het team Natuur in de stad is hij verantwoordelijk voor de dialoog met bewoners. Hun aanpak? Bewonersbijeenkomsten én wandelingen door de wijk. Die zijn zo succesvol dat er inmiddels een wachtlijst voor is.

"We leggen uit wat we doen. Waarom het gras anders wordt gemaaid of waarom we soms wél rigoreus snoeien. Daarnaast organiseren we 'Safari's in de stad'. Dat zijn seizoenrondes gericht op het gemeentelijk beleid voor de komende jaren. Waar staan we, waar willen we naartoe en wat dat vraagt van de openbare ruimte? Participatie én informatie gaan hierbij hand in hand.

Bewoners doen meldingen omdat ze niet weten of begrijpen wat ze zien. Als je uitlegt wat erachter zit, komt er begrip."

Drie pijlers als basis voor aanbesteding

Gemeente Nieuwegein besteedt haar groenbestekken op een andere manier aan. Drie inhoudelijke pijlers vormen de basis: duurzaamheid, biodiversiteit en bewonerscommunicatie en -participatie. "Het gaat om maatwerk. Als je bewoners anders wil laten kijken naar groenbeleving, heb je iedereen nodig. Van projectleider tot maai-ploeg, elke laag moet het belang voelen."

Bij hun inschrijving stelde Krinkels voor om te werken met NL Greenlabel: een methodiek die de duurzaamheid van een gebied zichtbaar en meetbaar maakt. Voor Theo en zijn collega's biedt dat een nieuw perspectief. "Ik zie Krinkels als een innovatief bedrijf door de aandacht die ze proactief besteedt aan duurzaamheid.

Wat is NL Greenlabel?

NL Greenlabel stimuleert een natuur-inclusieve leefomgeving met een omgevingsscan die gebieden een label toekent (A t/m G). De scan beoordeelt onder andere biodiversiteit, klimaatadaptatie en gezondheid. Zo krijgt de gemeente inzicht in de waarde van groen en kan ze gericht werken aan een toekomstbestendige omgeving.

"Het is veel breder toepasbaar dan alleen groen toevoegen. Denk aan civiele werken, zoals waterdoorlatende bestrating of het omvormen van plantvakken.

Toezichthouders, budgethouders, bodem-specialisten en projectleiders: zij kunnen allemaal profiteren van de materie die NL Greenlabel biedt," licht de directievoerder enthousiast toe.

→ **"Door te laten zien wat vergroening doet, creëer je draagvlak."**

Groot effect op kleine schaal

Theo, die het bewonersperspectief scherp houdt, ziet mooie kansen op wijkniveau: "Met het label kun je heel gericht werken. Het maakt impact behapbaar en vereenvoudigt de communicatie met bewoners." Hij geeft een concreet voorbeeld: "Op warme dagen kunnen kinderen hun voeten branden op de hete tegels. NL Greenlabel laat zien wat een groener plein oplevert: het verlaagt de hittestress met wel zestien graden. Zo creëer je draagvlak." "Het vraagt tijd," vervolgt Theo. "Maar als NL Greenlabel ons helpt om beleid en praktijk nog beter te verbinden, zetten we daar graag stappen in."

Nieuwegein laat zien hoe vergroening in de praktijk werkt: met een visie, een open houding en de wil om iedereen mee te nemen. Theo's aanstekelijke energie helpt daar zeker bij.

Altijd een tankpunt in de buurt

HVO100 is niet overal langs de weg verkrijgbaar. Daarom hebben we op zoveel mogelijk Krinkels-locaties mobiele tankpunten geplaatst, uitgerust met een pomp. Voertuigen en machines herkennen bij het tanken automatisch welk materieel wordt bijgevoerd. Het verbruik wordt direct geregistreerd. Zo houden we het overzicht per voertuig, locatie en project. Om ook onderweg goed bereikbaar te blijven, kunnen collega's via een GPS-app eenvoudig zien waar het dichtstbijzijnde tankpunt met HVO100 is.

Doorzettingsvermogen

Stroomvoorziening regelen, systemen koppelen, collega's en partners informeren: de implementatie van de dieselvrijer vergt heel wat coördinatie, afstemming en doorzettingsvermogen van iedereen. En dat terwijl het werk gewoon doorgaat. Maar als we duurzaamheid serieus nemen, moeten we het waarmaken in de praktijk.

Fossielvrije brandstof voor CO₂ reductie

Krinkels zet concrete stappen om de klimaatdoelen van Parijs te halen. In 2020 lag onze CO₂-footprint voor scope 1 en 2 nog rond de 5100 ton. Binnenkort zitten we al op de helft. Verdere reductie realiseren we deels door elektrificatie, maar ook het gebruik van HVO100 – een fossielvrije dieselvrijer – maakt een groot verschil. Het zorgt voor maar liefst 90% minder CO₂-uitstoot.

Biologisch afbreekbaar

Neem staalborstels. Die vergen mijnbouw en energie, wat leidt tot hoge MKI-waardes. Door die borstels te vervangen door materiaal dat (deels) biologisch afbreekbaar is verlaagt je de milieubelasting. Mits het alternatief net zo lang meegaat. Anders moet je vaker vervangen en dat telt ook mee.

Pilot met Spekking

Samen met leverancier Spekking zijn we een pilot gestart. Want als de markt nog niet wil investeren in duurzame alternatieven, dan doen wij dat zelf. We stemden de juiste specificaties af, voegden een extra binnenring toe voor stevigheid en startten een duurtest in Venlo waar we het gemeentelijk veegcontract uitvoeren.

Slim combineren

De resultaten zijn veelbelovend. Door bijvoorbeeld alleen de voorste borstel, die het meeste slijt, in staal uit te voeren, kun je slim combineren en toch besparen. Zo maken we verduurzaming concreet in samenwerking met partners als Spekking.

Slimme borstelkeuze verlaagt milieu-impact

Als groenaannemer werken we met producten die niet altijd duurzaam zijn geproduceerd. Door deze te toetsen op Milieu Kosten Indicatoren (MKI-waardes) zien we welke schade een product aanricht en wat het kost om dat effect te herstellen.

Markt en maatschappij

Bij Krinkels werken we aan projecten die bijdragen aan de continuïteit van ons bedrijf én aan de wereld van morgen. We kiezen bewust voor opdrachten die passen bij wie we zijn: een partner die kwaliteit levert, duurzaam werkt en waarde toevoegt aan de maatschappij.

Waar liggen de kansen in de regio, hoe kunnen we werk behouden of uitbreiden, en wat vraagt dit van onze collega's en systemen? Door te analyseren, selectief in te schrijven en scherp te sturen, blijven we voorbereid op wat komt. We kijken niet alleen naar aanbestedingen, maar ook hoe we terug kunnen geven aan de maatschappij met initiatieven als de Krinkels Doe Dag, de Plantenactie en sponsoring.

We bouwen aan stabiele klantrelaties, investeren in communicatie en leggen prestaties waar mogelijk vast in data. Naast goede uitvoering vraagt dat om marktinzicht, vertrouwen in de keten en het vermogen om afspraken waar te maken. Over hoe we samen met opdrachtgevers invulling geven aan maatschappelijke opgaven lees je in het artikel 'Meer natuur in de berm'. In dit project van ProRail gaan biodiversiteit en veiligheid hand in hand.

De groene
buitenruimte
voor **nu en later**

Behoorlijk bestuur

Het totaal aantal aanbestedingen, met de verdeling in vorm en gunningscriteria.

Betrokkenheid samenleving

Het aantal projecten waarbij we tijd, middelen of sponsoring inzetten voor maatschappelijke initiatieven.

11
projecten

Statistieken socials

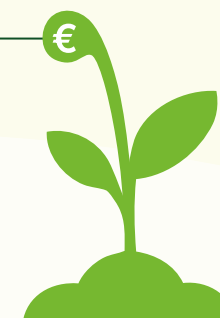
Ons bereik en onze zichtbaarheid online dragen bij aan het delen van kennis, inspiratie en maatschappelijke betrokkenheid.

Maatschappelijk kapitaal

Het bedrag dat Krinkels beschikbaar stelt om bij te dragen aan maatschappelijke initiatieven.

€84.000

Meer natuur in de berm

Een interview met Maddy van Willigen-Steernberg, operationeel manager bij ProRail

ProRail beheert duizenden hectare grond langs het spoor. Juist die bermen bieden kansen voor biodiversiteit. Alleen dat vraagt wel om een andere kijk op groenonderhoud. Op papier klinkt 'minder maaien' logisch, maar in de praktijk heb je te maken met veiligheidseisen. Het gaat om het vinden van een balans: waar kunnen we ruimte geven aan natuur zonder concessies te doen aan spoorveiligheid?

Tweeledige motivatie

In 2024 tekende Krinkels een vijfjarige overeenkomst met ProRail voor het ecologisch beheer van 153 kilometer spoorberm in Zeeland en West-Brabant. Die overeenkomst maakt deel uit van het bredere project 'Meer natuur in de berm', waarin ProRail met meerdere partijen samenwerkt aan ecologischer beheer.

"De motivatie voor het project is eigenlijk tweeledig," vertelt Maddy, operationeel manager bij ProRail. "Enerzijds willen we voldoen aan de Wet natuurbescherming. Anderzijds willen we als bedrijf ook echt een voorbeeld geven in het goed omgaan met de natuur. We beheren veel grond door het hele land en het is onze verantwoordelijkheid om daar zorgvuldig mee

→ "Als bedrijf willen we een voorbeeld geven in het goed omgaan met de natuur."

om te gaan. Dit project biedt ons de kans om te laten zien hoe je natuurbeheer kunt integreren in onze werkzaamheden."

Kennis van natuurbeheer

Binnen ProRail is die ecologische benadering geen vanzelfsprekendheid. Waar spooronderhoud vraagt om strikte protocollen en veiligheid, laat natuur zich niet altijd plannen. Door het beheer van spoor en bermen bij verschillende partijen onder te brengen, is er ruimte ontstaan voor aanvullende expertise, zoals die van ecologen.

"Het is echt een leercurve," licht Maddy toe. "We zijn gewend om snel te reageren op storingen en klachten, maar dit project vraagt om een andere aanpak. Geen meters maken, maar zorgvuldig en duurzaam beheren. Dat vergt andere kennis. Ook onze inspecteurs moeten nu meer weten van natuurbeheer."

De ecologische expertise van Krinkels blijkt daarbij essentieel. Omdat ecologen bij de aannemer in dienst zijn, is hun kennis praktisch toepasbaar en direct beschikbaar. ProRail kan daardoor nieuwe technieken inzetten zoals de Roots Reset

methode voor het verdringen van de Japanse Duizendknoop. Hierbij wordt een granulaat door de bodem gemengd en luchtdicht afgedekt. Binnenkort start de pilot die zal uitwijzen of de duizendknoop inderdaad wegblijft. "Juist de kleine ontdekkingen maken vaak het verschil," zegt Maddy enthousiast.

Dicht op de uitvoering

"Als ecooloog bij een aannemer zit je heel dicht op de uitvoering," vertelt Nynke, die het project vanuit Krinkels begeleidt. Ze is vanaf de start betrokken. Voorafgaand aan het maaiseizoen brengt Nynke het areaal volledig in kaart, zodat uitvoerders weten waar ze rekening mee moeten houden.

"Het ecologisch werkprotocol dat ik bij aanvang van een project maak, wordt jaarlijks geüpdatet. Ik ben veel in het veld te vinden waar ik kijk of en waar nesten of

beschermde soorten zijn. Op basis hiervan én de waarnemingen die zijn ingevoerd in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), worden de voorzorgsmaatregelen bepaald."

Papier versus praktijk

Ondanks de vooruitgang blijft er spanning tussen ambitie en realiteit. Spoorveiligheid is altijd prioriteit. Sommige delen van de berm worden daarom bewust niet ecologisch beheerd. Door schouwpaden, taluds en de eerste meter van de berm vrij te houden van begroeiing, wordt gezorgd voor een veilige werkomgeving voor medewerkers van ProRail, Krinkels en andere betrokken partijen.

Daarnaast spelen ook budgetten een rol. Een algehele verhoging van biodiversiteit is géén wettelijke eis, maar een bewuste keuze van ProRail. Dat maakt het soms lastig: de ambitie is er, maar het moet ook financieel haalbaar zijn.

→ "Zonder goed onderhoud, kunnen er uiteindelijk geen treinen rijden."

Focus op locatie met potentie

Hoe kan ProRail de komende vier jaar in samenwerking met Krinkels toch zorgen voor zoveel mogelijk biodiversiteit langs het spoor? Ecoloog Nynke adviseert, "Door de focus te leggen op locaties met veel ecologische potentie, kunnen gerichte maatregelen echt verschil maken".

Met voldoende budget zijn daar concrete stappen te zetten richting het grotere doel van ProRail: alle spoorbermen in 2030 duurzaam beheren. Want meer natuur langs het spoor draagt niet alleen bij aan gezonde ecosystemen, maar ook aan een prettige reiservaring. De reiziger ziet straks vanuit de trein een gevarieerde berm, een landschap dat past bij de omgeving.

Maddy vat het treffend samen: "Wat ik het mooiste vind, is dat we echt iets bijdragen. Zonder goed onderhoud, zowel op groen- als grijsgebied, kunnen er uiteindelijk geen treinen rijden. Dat is de kern van ons werk: zorgen dat alles soepel blijft lopen. En dat kan dus ook met oog voor de natuur."

Jarno Korneef
Omgevingsmanager
bij Krinkels

"Van tender voor geluidsschermen tot plantenactie: het is mooi om mee te denken en collega's bij Krinkels én onze omgeving blij te maken. Na de plantenactie hebben we echt heel veel bedankjes gekregen!"

Aanpakker in beeld

Groen doen voor de buurt

Bij Krinkels geven we invulling aan maatschappelijke betrokkenheid door letterlijk in beweging te komen. Zo organiseren vestigingen eigen initiatieven waarbij tijd én geld beschikbaar is om een lokaal project te realiseren. Denk aan vergroening van een schoolplein of het uitdelen van planten in zorginstellingen.

Een schoolplein renoveren

Tijdens de Krinkels Doe Dag kwam dit tot leven in onder andere Alkmaar. Daar gingen collega's aan de slag op een basisschool in Wervershoof. Het pas gerenoveerde plein werd vergroend met een mix van functionele, kleurrijke en biodiverse beplanting.

Samen met buurtbewoners

In Almere werkten collega's en buurtbewoners samen aan een natuurlijke speelplek. Kinderen en volwassenen dachten mee over het ontwerp, waarin fantasie en biodiversiteit samenkomen. Er werden speelheuvels, wadi's en beplantingsstroken aangelegd, compleet met stapstammen en een imposante boom van het voormalige Floriade-terrein.

Het effect van de bijdrage

Ook de Plantenactie laat zien wat een gezamenlijke inzet oplevert. Collega's deelden planten uit bij ziekenhuizen en verzorgingshuizen. Het organiseren van zo'n dag vraagt inzet en voorbereiding. Maar juist die investering maakt het zo waardevol. Collega's ervaren het effect van hun bijdrage direct: het maakt trots, verbindt, en laat zien waar we als Krinkels voor staan.

A photograph of a man in a truck cab, wearing a cap and a high-visibility vest, looking out the window. The image is framed by the truck's window and door frame.

Meten, weten en **bijsturen**

In de aannemerij stel je niet zomaar een vijfjarenplan op. De praktijk vraagt elke dag om bijsturing. Toch is het belangrijk om koers te houden. We willen bijdragen aan een leefbare wereld, ook voor de generaties na ons. Nu hebben we de kans om mogelijkheden te scheppen voor hun toekomst.

Duurzaamheid is voor ons nooit alleen werk. Het raakt aan iets fundamenteels. Wat laat je achter? Wat is het waard om elke dag voor op te staan? Natuurlijk is Krinkels een commercieel bedrijf. En dat moet ook – zonder winst geen voortbestaan. Juist binnen die context zijn we trots dat MVO hier geen afdeling is, maar een integraal onderdeel van hoe we denken en doen.

→ **“Uiteindelijk willen we een integrale kosten-batenanalyse presenteren.”**

Op veel maatschappelijke ontwikkelingen zijn we daardoor al voorgesorteerd – denk aan thema's als klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulaire economie. Dat maakt dat we snel en onderbouwd kunnen handelen. En dat wordt ook gezien. Opdrachtgevers noemen ons regelmatig koploper. Niet vanwege mooie praatjes, maar vanwege echte kennis, bewezen aanpakken en concrete resultaten.

Toch liggen er genoeg uitdagingen. Niet iedereen heeft die intrinsieke motivatie in dezelfde mate en dat is logisch ook. In onze sector wordt succes vaak nog afgemeten aan omzet of winst. Maar als je echt wilt verduurzamen, moet je ook durven sturen op impact. En die impact inzichtelijk maken. Daar ligt nog werk. We geloven sterk in systemen zoals MKI – Milieu Kosten Indicator – omdat die een breder beeld geven dan alleen CO2. Uiteindelijk willen we een integrale kosten-batenanalyse presenteren: van vermeden aircokosten door geplante bomen tot ecosysteemdiensten meetbaar en zichtbaar maken. Daar zetten we vol op in.

Als groenbedrijf zit Krinkels gelukkig aan de kant van de oplossing. Tegelijkertijd zien we dat gemeentes steeds kraker in hun budgetten zitten. Juist dan is het cruciaal om te laten zien dat groen waarde toevoegt. Door het partnerschap met NL Greenlabel heeft Krinkels daarvoor inmiddels de juiste tools. Het bewijst dat je met hetzelfde of zelfs minder budget méér impact kunt maken, als je de juiste keuzes maakt. Maar dan moeten we ook durven afstappen van oude beelden, zoals de kwaliteitscatalogus waarin 'kort en strak' altijd het hoogste scoort. Misschien is een beetje wildernis juist wat we nodig hebben.

De komende jaren wil Krinkels blijven bouwen aan een organisatie die haar maatschappelijke impact kan meten, zichtbaar maken én vergroten.

Samenwerken aan de groene buitenruimte voor nu en later. Voor mens en natuur.

Bij Krinkels geloven we in duurzaam groeien én bloeien. Met vakkennis, innovatie en verantwoordelijkheid werken we elke dag aan een leefbare buitenruimte. Dit verslag laat zien hoe we maatschappelijke impact maken, van binnenuit.